

אַרְבַּע דְּדַמְיֵין אֶהְדְּרִי אֵינֹן גַּפְּן שׁוֹרְקָה, הֵיִינוּ גַּפְּן
 הֵיִינוּ שׁוֹרְקָה דְּמַנְהוֹן נַפְקִין עֲנָבִים וּמְנַהוֹן מִתְעַבֵּיד
 חֲמָרָא דְאִיקְרִי יִין וְכִלְהוּ רָזָא חֲדָא וּמְשַׁרְשָׂא חַד
 נַפְקִין וְנַגְדִּין. וְתָרִין דְּדַמְיֵין אֶהְדְּרִי עִירָה אֶתְוֹנוּ,
 הֵיִינוּ עִירָה הֵיִינוּ אֶתְוֹנוּ וְרָזָא חֲדָא נִינְהוּ וּבְדַרְגָּא
 חֲדָא כְּלִילָן וּמְרָזָא חֲדָא נַגְדִּין.

לְבוֹשׁ"ו סוּת"ה הֵיִינוּ מְלָה חֲדָא וְרָזָא חֲדָא (שמות כ"ג)
 כִּי הִיא כְּסוּתוֹ לְבָדָה הִיא שְׂמַלְתוֹ לְעוֹרוֹ.
 זְמַנָּא קַרְיִיה בְּסוּת זְמַנָּא אַחְרָא קַרְיִיה לְבוֹשׁ זְמַנָּא
 אַחְרָא קַרְיִיה שְׂמַלָּה וְכִלְהוּ מְשַׁרְשָׂא חֲדָא נַגְדִּין
 וּמְלָה חֲדָא עֲבָדִין וְחִלּוּפָא דְשְׂמַתָּן רָזִין עֲלָאִין כְּלִילָן
 בְּהוּ, וּמָאן דְּדִיִּיק טַעִים מִיְדֵי. וּמָאן דְּלֹא דִיִּיק, לָא
 טַעִים וְלֹא מִיְדֵי. וְהֵי תַּמְנִיא דְרַגִּין רָזִין עֲלָאִין
 רְמִיזִין בְּהוּ, אֲבָל קָרָא בְּפִשְׁטִיהָ קָאִי.

לשון הקודש

שְׂמַלְתוֹ לְעוֹרוֹ. פֶּעַם קוֹרָא לוֹ כְּסוּת,
 וּפֶעַם אַחֲרַת קוֹרְאוֹ לְבוֹשׁ, וּפֶעַם
 אַחֲרַת קוֹרְאוֹ שְׂמַלָּה, וּכְלָם מְשַׁרְשׁ
 אֶחָד שׁוֹפְעִים וְדָבָר אֶחָד עוֹשִׂים, וְחִלּוּף
 הַשְּׂמוֹת כְּלוּלִים בְּהֶם סוּדוֹת עֲלִיוֹנִים,
 וּמִי שְׂדִיִּיק טַעִם מְשֻׁהוּ, וּמִי שְׂלֹא דִיִּיק –
 לֹא טַעִם וְלֹא מְשֻׁהוּ. וְשְׂמוּנָה הַדְּרָגוֹת
 הִלְלוּ רְמִיזִים בְּהֵן סוּדוֹת עֲלִיוֹנִים, אֲבָל
 הַפְּסוּק עוֹמֵד כְּפִשְׁטוֹ.

גַּפְּן שׁוֹרְקָה, הֵיִנוּ גַּפְּן הֵיִנוּ שׁוֹרְקָה,
 שְׂמַתָּם יוֹצְאִים עֲנָבִים וּמַתָּם נַעֲשֶׂה יִין
 שְׁנַקְרָא יִין, וְכִלְן סוּד אֶחָד וּמְשַׁרְשׁ
 אֶחָד יוֹצְאוֹת וְשׁוֹפְעוֹת. וְשְׂתִיבִים שְׂדוּמוֹת
 זוֹ לְזוֹ – עִירָה אֶתְוֹנוּ, הֵיִנוּ עִירָה הֵיִנוּ
 אֶתְוֹנוּ, וְסוּד אֶחָד הֵם, וּבְדַרְגָּה אַחַת
 כְּלוּלוֹת וּמְסוּד אֶחָד שׁוֹפְעוֹת.
 לְבוֹשׁ"ו סוּתָה זֶה דְּבָר אֶחָד וְסוּד אֶחָד,
 כִּי הִיא כְּסוּתָה לְבָדָה הִיא

תָּא חַוִּי, יַעֲקֹב שְׁלִימָא דְאַבְהֵן הָוָה, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר
 (בְּרַאשִׁית כ"ה) וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם וְגו' מָאִי אִישׁ תָּם
 דְּאַשְׁתְּכַלֵּל מִחֲכָמַתָּא דְלַעִילָא וּמִחֲכָמַתָּא דְלַתְתָּא
 וְהֵינּוּ דְכְתִיב יוֹשֵׁב אַהֲלִים, תִּרְיִן אַהֲלִים נִינְהוּ. אַהֲלִ
 דְּאִיקָרִי לְפָנִים מִן הַפְּרָגוּד וְאַהֲלִ דְּאִיקָרִי אַחֲזִרִי
 הַפְּרָגוּד וְכִלִּיל הָוָה מִתְרִין סְטְרִין, מִכְּפִתִי גָּוַי וּמִכְּפִתִי
 בְּרָאִי וּמָאן אֹלִיף לִיה לַיַּעֲקֹב כּוּלֵי הָאִי.

תָּא חַוִּי, דְהָא אֵינּוֹן שְׁנֵי דְהָוָה טָמִיר וְגַנְזֵי בְּהַדְרִיחוּ
 דְשֵׁם וְעֵבֶר, שֵׁם אֹלִיף לִיה חֲכָמַתָּא עֲלָאָה
 דְכְּפִתִי גָּוַי. וְעֵבֶר אֹלִיף לִיה תְּרַשְׁתָּא (ס"א חֲכָמַתָּא)
 תְּתָאָה וְסִימְנִיד (יְהוֹשֻׁעַ כ"ד) בְּעֵבֶר הִנְהָר יִשְׁבוּ אֲבוֹתֵיכֶם
 מִעוֹלָם. מָאִי בְּעֵבֶר הִנְהָר אֲלָא רָזָא הוּא דְכָל יוֹמֵיחוּן
 דְּאֵינּוֹן קְדָמָאִי לָא הָווּ אֹלִיפְנֵן אֲלָא חֲכָמַתָּא תְּתָאָה
 דְּאַתְיָא מִכְּפִתִי בְּרָאִי דְּאִיקָרִי אַחֲזִרִי הַפְּרָגוּד וּכְבֵּינּוֹן

לשון הקודש

כל זה?

בא ראה, שהרי אותן שנים שהיה
 טמון ונגזז עם שם ועבר, שם למד אותו
 חכמה עליונה של בתים פנימיים. ועבר
 למד אותו בשפות והקמתן תחתונה,
 וסימן לדבר - (יהושע כד) בעבר הנהר
 ישבו אבותיכם מעולם. מה זה בעבר
 הנהר? אלא סוד הוא, שכל מימיהם של
 אותם קדמונים לא היו לומדים אלא

בא ראה, יעקב השלם שבאבות היה,
 כמו שנאמר (בראשית כה) ויעקב איש תם
 וגו'. מה זה איש תם? שנתקן מן
 החכמה שלמעלה ומחכמה שלמטה,
 והינו שבתוב יושב אהלים. שני אהלים
 הם - אהל שנקרא לפניו מן הפרגוד,
 ואהל שנקרא אחורי הפרגוד, וכלול
 היה משני צדדים - מפתים פנימיים
 ומפתים חיצוניים, ומי למד את יעקב

דְּאֲחֹרֵי הַפְּרָגוֹד הוּוּ מְתַדְבְּקִין וְהוּוּ מוֹדִיעִין לֹון מִלִּין
 דְּעִתִּידִין לְמִיתִי לְעֶלְמָא בִישׁ אִו טָב וּכְדִין הוּוּ כָּל
 אֵינוֹן דְּרִין עַד דְּאֲתָא הֵהוּא סְטָרָא דְקְדוּשָׁא עֲלָאָה
 וְאַמְשִׁיךְ לִיה לְאַבְרָהָם וְאוֹדַע לִיה מְלִין דְּשֶׁרְשָׁא
 דְּאֲתַמְשָׁבָאן לְעֶלְמָא דְלֵהוֹן מִפְתִּי גֵוָאי וּמִתְמָן שְׂאֲבִין
 כָּל אֵינוֹן דְּאֶקְרוּן בְּתִי בְרָאי וּמִתְמָן מִתְהוּוֹן קֶצֶת
 מִלִּין לָא כְּלָא, וְסִימְנִיךְ מִתְמַצִּית גּוֹפָה שְׁל אֶרֶץ
 יִשְׂרָאֵל הָעוֹלָם שׁוֹתָה.

וּמִהָאִי שְׁעֵתָא דְקָאִים אַבְרָהָם אָבִינוּ עָלֵינוּ הַשְּׁלוֹם
 עַל הֵהוּא סְטָרָא קְדִישָׁא דְמִינִיה כְּלָא נָפִיק
 וְנָגִיד וּבִיה כְּלָא תְלִיין נָפִיק לִיה לְשְׁעֵתִיה מִהָאִי
 סְטָרָא דְאֵינוֹן בְּנֵי עֶבֶר הִנְהָר וְאֲתָא לִיה לְאַשְׁתַּעֲשַׁעָא
 בְּאַרְעָא קְדִישָׁא. הָדָא הוּא דְכָתִיב, (יְהוֹשֻׁעַ כ"ד) וְאַקַּח
 אֶת אֲבִיכֶם אֶת אַבְרָהָם מֵעֶבֶר הִנְהָר וְאוֹלַךְ אֹתוֹ בְּכָל

לשון הקודש

כָּל אֵלוֹ שְׁנִקְרָאִים בְּתִים חִיצוֹנִיִּים,
 וּמִשָּׁם מִתְהוּיִם קֶצֶת דְּבָרִים, לָא הַכֵּל,
 וְסִימָן לְדָבָר – מִתְמַצִּית גּוֹפָה שְׁל אֶרֶץ
 יִשְׂרָאֵל הָעוֹלָם שׁוֹתָה.

וּמִשְׁעָה זֹו שְׁעַמַד אַבְרָהָם אָבִינוּ, עָלֵינוּ
 הַשְּׁלוֹם, עַל אוֹתוֹ צַד הַקְּרִשָׁה, שְׁמִמְנוּ
 הַכֵּל יוֹצֵא וְשׁוֹפֵעַ וּבוֹ הַכֵּל תְּלוּי, יוֹצֵא לוֹ
 לְשַׁעֲתוֹ מִצַּד זֶה שְׁהֵם בְּנֵי עֶבֶר הִנְהָר,
 וּבָא לוֹ לְהַשְׁתַּעֲשַׁע בְּאַרְץ הַקְּדוּשָׁה. זֶהוּ

הַכְּמָה תְּתַתּוּנָה שְׁבָאָה מִבְּתִים
 חִיצוֹנִיִּים שְׁנִקְרָאִים אֲחֹרֵי הַפְּרָגוֹד,
 וּבְאוֹתָם שְׁאֲחֹרֵי הַפְּרָגוֹד הִיוּ דְבָקִים,
 וְהִיוּ מוֹדִיעִים לָהֶם דְּבָרִים שְׁעִתִּידִים
 לְבָא לְעוֹלָם, טוֹב אוֹ רַע, וְאִזּוּ הִיוּ כָּל
 אוֹתָם דּוֹרוֹת, עַד שְׁבָא אוֹתוֹ עַד
 הַקְּרִשָׁה וְהַמְשִׁיךְ לוֹ לְאַבְרָהָם וְהוֹדִיעוּ
 דְּבָרִים שְׁל שְׁרֵשׁ שְׁנַמְשָׁכִים לְעוֹלָם
 שְׁלָהֶם מִבְּתִים פְּנִימִיִּים, וּמִשָּׁם שׁוֹאֲבִים

אָרֶץ בְּנֵעַן. אָרֶץ בְּנֵעַן מִמַּשׁ אֶרְעָא דְשָׂאָר חַיִּילִין
עֲלָאִין תְּבִירִין תְּחֻתָּהּ תַּפְּנִן וְלִית לְהוֹן קִיּוּמָא בְּהַדָּה:

(עד כאן מזהה שמטות)

אִסְרִי לְגַפְּנֵי עִירָה וְלִשְׂרָקָה בְּנֵי אֶתְנֹו וְגו'. רַבִּי חֵיִיא
פָּתַח, (תהלים קכ"א) ה' יִשְׁמְרֶךָ מִכָּל רָע יִשְׁמֹר אֶת
נַפְשְׁךָ, בִּינוֹן דְּאָמַר ה' יִשְׁמְרֶךָ מִכָּל רָע, אִמַּאי יִשְׁמֹר
אֶת נַפְשְׁךָ. אֵלָּא ה' יִשְׁמְרֶךָ מִכָּל רָע, בְּהַאי עֲלָמָא.
יִשְׁמֹר אֶת נַפְשְׁךָ בְּהַתְּוָא עֲלָמָא.

שְׂמִירָה דְּהַאי עֲלָמָא הוּא, לְמַהוּי נָטִיר בַּר נֶשׁ
מִכְּמָה זִנְיִן בִּישׁוּן מְקַטְרָגִין, דְּאֲזֵלִין
לְקַטְרָגָא בְּנֵי נֶשָׂא בְּעֲלָמָא, וְלֹאֲתֵּדְבָקָא בְּהוּ.
בְּהַתְּוָא עֲלָמָא מָאִי הוּא, כְּמָה דְּאֲמָרֵן. כִּד נָפִיק
בַּר נֶשׁ מִהַאי עֲלָמָא, אִי אִיתָּהּ זְכוּי, נִשְׁמָתָא דִּילִיה
סְלִקָא וְאֲתַעְטָרַת בְּאַתְרֵיהּ. וְאִי לָא, כְּמָה חֲבִילִין

לשון הקודש

ישמר את נפשך? אלא ה' ישמרך מכל
רע - בעולם הזה, ישמר את נפשך -
באותו עולם.

שמירה של העולם הזה הוא, להיות
האדם שמור מכמה מינים רעים
מקטרגים שהולכים לקטרג בני האדם
בעולם ולדבק בהם. באותו העולם מה
זה? כמו שאמרנו, פשוטא אדם מן
העולם הזה, אם הוא זוכה - נשמתו
עולה ומתעטרת במקומה, ואם לא -

שכתוב (יהושע כד) ואקח את אביכם את
אברהם מעבר הנהר ואולף אותו בכל
ארץ בנען, ארץ בנען ממש, ארץ
ששאר החילות העליונים נשברים
תחתיה שם, ואין להם קיום עמה: ע"כ

מההשמטות

אסרי לגפני עירה ולשרקה בני אתנו
וגו'. רבי חייא פתח, (תהלים קכ"א) ה'
ישמרך מכל רע ישמר את נפשך. בין
שאמר ה' ישמרך מכל רע, לשם מה

טְרִיקוּן אֲזַדְמָנָן, לְאַנְגָּדָא לִיה לְגִיהֲנָם, וְלֹא־מִסְרָא
 לִיה בִּידָא דְדוּמָה, דְּאַתְּמִסְרָא לְמִמְנָא עַל גִּיהֲנָם,
 וְתַלְיִסָּר אֶלְף רַבּוּא מִמְנָן עֲמִיּה, וְכִלְהוּ אֲזַדְמָנָן עַל
 נַפְשֵׁיהוּ דְחַיִּיבָא.

תָּא חֲזִי, שְׁבַעָה מְדוּרִין אִית בֵּיה בְּגִיהֲנָם, וְשַׁבְּעָה
 פְּתִיחִין. וְנִשְׁמְתָא דְחַיִּיבָא עָאלַת, וְכִמְה טְרִיקוּן,
 טְהִירִין, נְטוּרֵי תְרַעֵי, וְעֲלִיּהוּ חַד מִמְנָא בְּכַל תְּרַעָא
 וְתְרַעָא, וְנִשְׁמְתְהוּן דְחַיִּיבָא אֶתְמִסְרוּן לְאִינוּן מִמְנָן,
 עַל יְדָא דְדוּמָה. כִּיּוּן דְּאַתְּמִסְרוּן בִּידֵיהוּ, סְתָמִין
 תְּרַעֵין דְּאִשָּׂא דְמִלְחָטָא.

דְּהָא תְּרַעֵין בְּתַר תְּרַעֵין חֲזִי, תְּרַעֵין כְּלָהוּ פְּתִיחִין
 וְסְתִימִין, אִינוּן דְּלִבְר פְּתִיחִין, דְּלָגוּ סְתִימִין.
 וְבְכַל שַׁבַּת וְשַׁבַּת כְּלָהוּ פְּתִיחִין, וְנַפְקִין חַיִּיבָא עַד
 אִינוּן פְּתִיחִין דְּלִבְר, וּפְגָעִין נִשְׁמְתִין אַחַרְנִין.

לשון הקודש

ושער, ונשמות הרשעים נמסרות
 לאותם ממנים על ידי דומה. כיון
 שנמסרות בידיהם, סותמים שערים של
 אש לזהם.

שערי יש שערים אחר שערים. כל
 השערים פתוחים וסתומים, החיצוניים
 פתוחים והפנימיים סתומים, ובכל
 שבת ושבת כלם פתוחים, ויוצאים
 הרשעים עד לאותם השערים

כמה קבוצות של מחבלים מזמנים
 למשך אותו לגיהנם ולמסר אותו בידי
 דומה, שנמסר לממנה על הגיהנם,
 ושלוש עשרה אלף רבוא ממנים עמו,
 וכלם מזמנים על נפשות הרשעים.

בא ראה, שבעה מדורים יש בגיהנם,
 ושבעה פתחים. ונשמת הרשע נכנסת,
 וכמה מלאכי חבלה, רוחות, שומרי
 השערים, ועליהם ממנה אחד בכל שער

דַּמְתֶּעַכְבִּין בְּפִתְחֵין דְּלִבְר. כִּד נִפְק שִׁבְתָּא, כְּרוּזָא
 קָאִי בְּכַל פִּתְחָא וּפִתְחָא, וְאָמַר (תהלים ט) יִשׁוּבוּ רְשָׁעִים
 לְשִׂאוּלָה וְגו'.

תָּא חָזִי, נִשְׁמָתִין דְּצַדִּיקֵינָא, קְדָשָׁא בְּרִידָא הוּא נָטִיר
 לִזְוֵן, וְדָלָא יִתְמַסְרוֹן פִּידָא דְדוּמָה, וְהוּא מְמַנָּא,
 הָדָא הוּא דְכְּתִיב, יִשְׁמַר צִאתְךָ וּבֹאֲךָ וּכְתִיב יִשְׁמַר
 אֶת נַפְשְׁךָ. (דף קל"ח ע"א)

אִסְרֵי לְגַפְּן עִירָה. מָאִי גַפְּן, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל,
 כְּמָא דְאֵת אָמַר, (תהלים פ) גַּפְּן מִמְצָרִים תִּסְיַע.
 וּכְתִיב, (תהלים קכ"ח) אֲשֶׁתְּךָ כַּגַּפְּן פּוֹרְיָה, אֲשֶׁתְּךָ, כְּהֵאִי
 גַּפְּן קְדִישָׁא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הֵאִי גַּפְּן דְּמִבְּרַכִּינָן
 בֵּיהּ בּוֹרָא פְּרִי הַגַּפְּן. בּוֹרָא, הֵינֵנו דְכְּתִיב, עֵץ עוֹשֶׂה
 פְּרִי. פְּרִי הַגַּפְּן, דָּא עֵץ פְּרִי. עוֹשֶׂה פְּרִי, דְּכֵר, עֵץ
 פְּרִי דָּא נּוֹקְבָא. בְּגִינֵי כָּד, בּוֹרָא פְּרִי הַגַּפְּן דָּא

לשון הקודש

נפֿשְׁךָ.

אִסְרֵי לְגַפְּן עִירָה. מַהִי הַגַּפְּן? זֹו כְּנֶסֶת
 יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים פ) גַּפְּן
 מִמְצָרִים תִּסְיַע, וְכְתוּב (שם קכח) אֲשֶׁתְּךָ
 כַּגַּפְּן פּוֹרְיָה. אֲשֶׁתְּךָ כַּגַּפְּן הַקְּדוּשָׁה הַזֹּו.
 אָמַר רַבִּי יוֹסִי, זֹו הַגַּפְּן שְׁמִבְּרַכִּים בְּהַ
 בּוֹרָא פְּרִי הַגַּפְּן. בּוֹרָא – הֵינֵנו שְׁכֵתוֹב
 (בראשית א) עֵץ עוֹשֶׂה פְּרִי. פְּרִי הַגַּפְּן – זֶה
 עֵץ פְּרִי. עוֹשֶׂה פְּרִי – זָכָר. עֵץ פְּרִי – זֹו

הַחֵיצוֹנִיִּים, וּפּוֹנְשִׁים נְשָׁמוֹת אַחֲרוֹת
 שְׁמִתְעַכְבּוֹת בְּפִתְחֵים הַחֵיצוֹנִיִּים.
 וּכְשִׁינִצֵּאת שַׁבַּת, הַכְּרוּז עוֹמֵד בְּכָל
 פִּתְחָא וּפִתְחָא וְאָמַר: (תהלים ט) יִשׁוּבוּ
 רְשָׁעִים לְשִׂאוּלָה וְגו'.

כֵּאֵל רְאֵה, נְשָׁמוֹת הַצַּדִּיקִים הַקְּדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא שׁוֹמֵר אוֹתָן שְׁלֵא יִמְסְרוּ לְיַדִּי
 דוּמָה, שְׁהוּא הַמְּמַנָּה. זֶהוּ שְׁכֵתוֹב
 יִשְׁמַר צִאתְךָ וּבֹאֲךָ, וְכְתוּב יִשְׁמַר אֶת

דְּבַר וְנִקְבָּא כְּתָרָא. (ס"א נשמתיהון דצדיקניא אינון פרי הגפן כדאמר בורא פרי הגפן).

אֶסְרֵי לְגַפְּן עִירָה, דָּא מְלָכָא מְשִׁיחָא, דְּזַמִּין
לְשִׁלְטָאָה עַל כָּל חִילֵי עַמְמֵיָא, חִילִין דִּי
מִמֶּנּוּ עַל עַמִּין עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת, וְאִינוּן
תְּקַפָּא דְּלִחוּן לְאַתְתְּקָפָא, וְזַמִּין מְלָכָא מְשִׁיחָא
לְאַתְגַּבְרָא עֲלֵיהוּ.

בְּגִין דִּהֲאֵי גַפְּן, שְׁלִיט עַל כָּל אֲלִין כְּתָרִין תְּתָאִין,
דְּשְׁלִטֵי בְּהוּ עַמְמֵיָא עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכְבִים
וּמְזֻלוֹת, הֵאֵי נִצַּח לְעֵילָא. יִשְׂרָאֵל, דְּאִינוּן שְׂרָקָה,
יְשִׁיעוּן וַיִּנְצַחוּן חִילִין אַחֲרֵינוּן לְתַתָּא, וְעַל כֵּלָּהוּ יִתְגַּבֵּר
מְלָכָא מְשִׁיחָא. הָדָא הוּא דְכָתִיב, (זכריה ט) עֲנִי וְרוֹכֵב
עַל חֲמוֹר וְעַל עִיר. עִיר וַחֲמוֹר תִּרְיִן כְּתָרִין אִינוּן,
דְּשְׁלִטֵי בְּהוּ עַמְמֵיָא עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת,
וְאִינוּן מְסִטֵר שְׂמַאלָא סְטָרָא דְּחוּל.

לשון הקודש

עליהם.

משום שגפן זו שולטת על כל אותם הכתרים התחתונים ששולטים בהם עמים עובדי עבודת כוכבים ומזלות, זו מנצחת למעלה. ישראל, שהם שרקה, יכלו וינצחו התולות האחרים למטה, ועל כולם יתגבר מלך המשיח. זהו שכתוב (זכריה ט) עני ורכב על חמור ועל

נקבה. משום כך בורא פרי הגפן, זה זכר ונקבה כאחד. ונשמות הצדיקים הן פרי הגפן, כמו שאמר בורא פרי הגפן.

אסרי לגפן עירה - זה מלך המשיח שעתיד לשלט על כל חילות העמים, התולות הממנים על עמים עובדי כוכבים ומזלות, והם חזק שלהם להתחזק, ועתיד מלך המשיח להתגבר